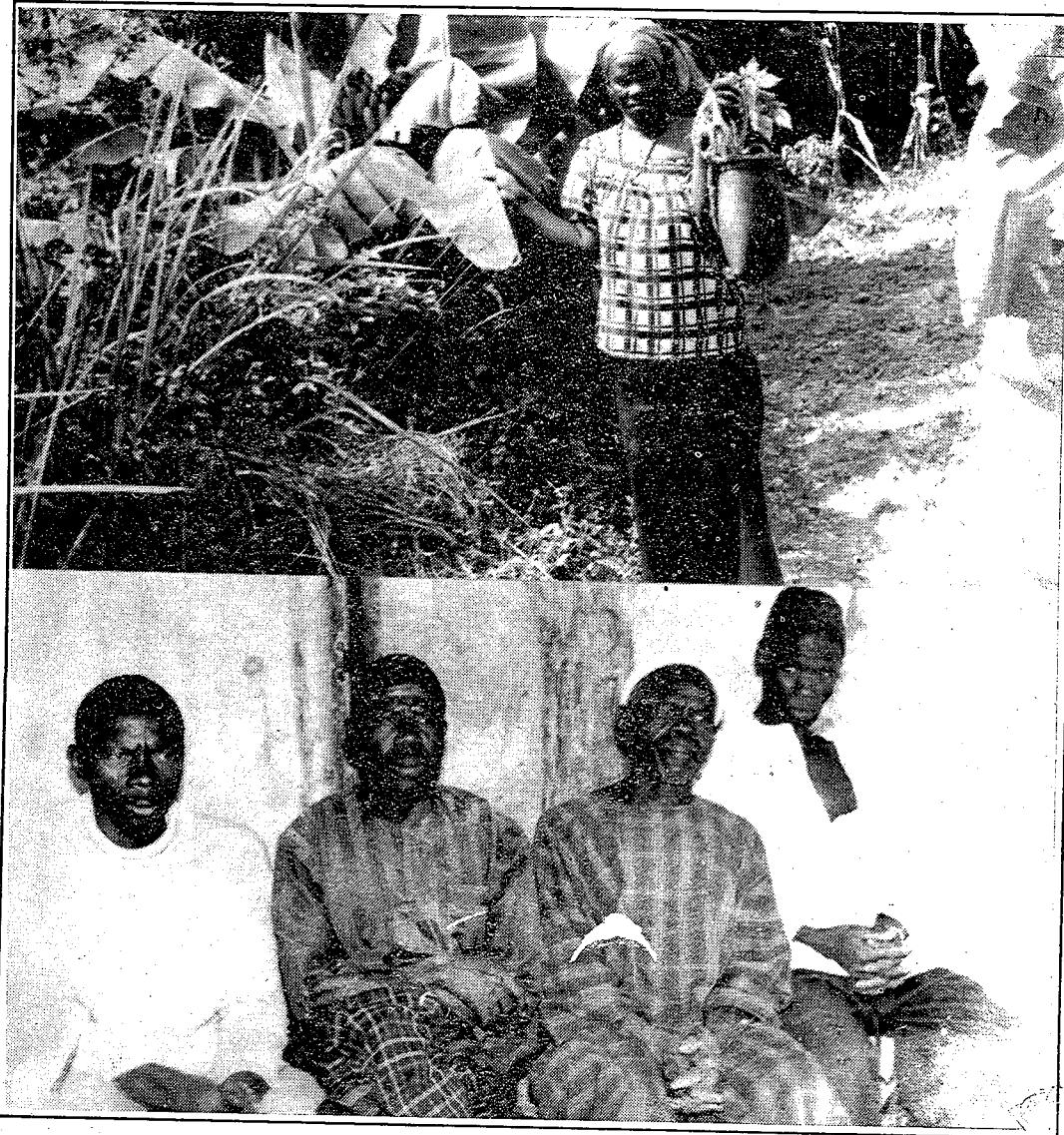

boko 72 nan d. 20
1991 SAN KAI O TAN NI FII ANAN

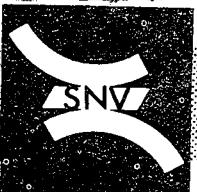
Jekabaara

Jamone Cikela ceman n'a musoman kunnatoniseben

Faamuya Yiriwaton

MALI KUNGO-KONGBAARAKELAW KA SIGI-KA-FÔBA LAHALAW

Dakunw

№ 2
An teri Jekabaara kalanba-
gaw san-b  e san-b  e

№ 3
Mali kungo-kongbaaarakelaw
ka sigi-ka-f  ba.

№ 4
MAKOCI ni koori cikelaw ka
je-ka-f  , Segu

№ 7
Netaa kalan ka n  sin
dugukolonon ma.

№ 8
An ka dugukolonon kunben

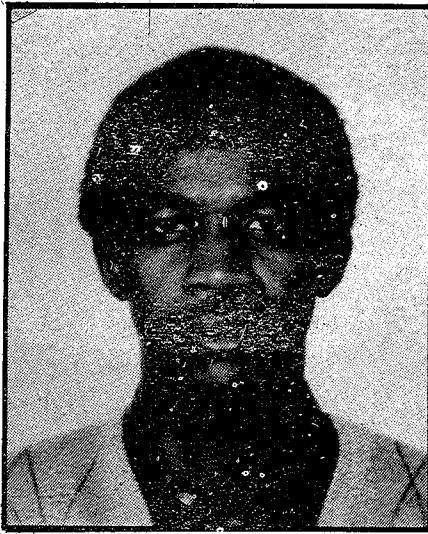
№ 9
Nin ye kibaruya ye ka b   N Toro-
so
Don b  e n'a duguje kan don

№ 10
Ofisi kono Maloturu

№ 11
Wote ani titi
Poyi

№ 12
Badenya b   sisi n k'a te
m  ne
Maana.

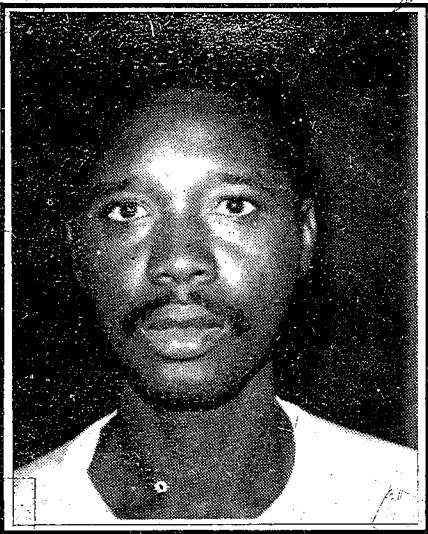
KA SE DUGUW MA

Salifu Berte
Jamana kunnafonisébenw laboli
kuntigi

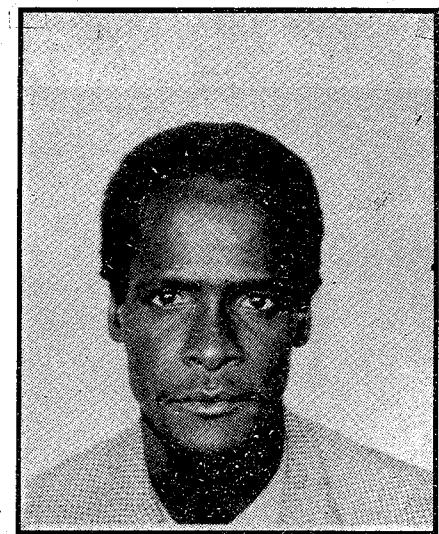
Mamu Bari (sanfe ja)
Seyidu Dunbiya (duguma ja)
Jekabaara sebenbagaw
ordinateri la

Modibo Sidibe
Jekabaara negeñw kebaga

Anteri Jekabaarakalanba-gawawsan-bëe san-bëe

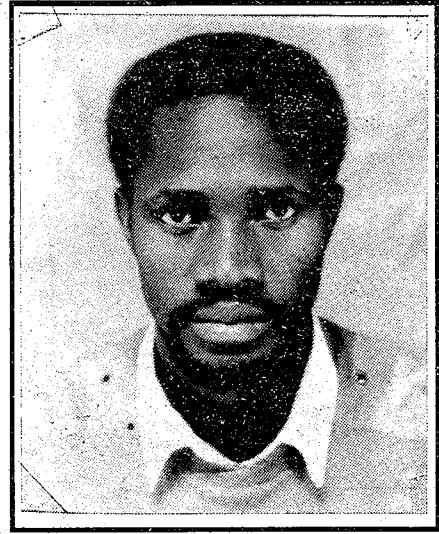
A bë fô ko "kuma folen koro to ye da lamaga ye". O de kanma, boko in kono an bë na doonin kalan MAKOCI ka Segu sigi-ka-foba lahalaw kan, i n'a fo an y'a lahidu ta aw ye cogo min kosa-fëboko kono. Nkatijé don fana ko ko labalalen bë ko sudalen lasa - 1991 san kalo 12 nan kéra kalow rô kaloba ye an ka jamana seleke naani bëe mögow bolo, nka, kerenkereninnenya la, cikélaw, baganmaralaw ni monnikelaw ani donsow ni kungo-kono-baarakela tow bëe. O kéra k'a da Sigi-ka-foba kan min kéra Bamako yan, k'a ta 1991 san kalo 12 n tile 9 fo a tile 13 kungo-kono-baarakelaw togolakow kan. O sigi-ka-fö kéra taareko y'an bëe bolo barisa ni mögo min ko ko Mali kungo-kono-baarakelaw, i ko an ka jamana den 80% de (80 keme na). O de kanma an y'a ñaniya ka do fo sigi-ka-foba o folo kan aw ye. K'a da sigi-ka-foba fila ninnu lahalaw kan (Bamakota ani Seguta), aw bë na bataki caman fana kalan an je kunnafonisében in kalanbagá dòw ye minnu ci an ma u konoçaw kan, u ka baarabolow kan, u ka duguw lahalaw kan ani fen caman wërew. Fen min ye jemufangakosabatilisirawy'anka jamana kono, a wajibiyalen don an kan an ka doonin fo aw y'o fana kan barisa mögo o mögo, n'e b'a wajibiya i ka jamana k'i jokow dòn i ye, a ka kan fana i yere k'i jalakikow don k'i yere bali olu keli ma. Ayiwa an te se ka dantigelisében in kuncé k'a

Tumani Yalam Sidibe
Jekabaara sebenbagaw

Mama Jalo (sanfe ja)
Siyaka Dunbiya (duguma ja)
Jekabaara sebenbagaw
ordinateri la

KA SE DUGUW MA

soro an ma san-bee san-bee fo an kanubagaw ye. San kelen, kalo 12, kunogon bi duuru ni fila ani tile 365, Ala min y'o don an garisege la k'an to nogon bolo, an b'o Ala fo k'o walenumandon ani k'a deli si jan ni kenyaba la an bee ye ani nogon ye, k'an to nogon bolo kunnafonisben in kunna, yiriwa kono an ka baara ketaw la. A be fo ko dugu - wuli kafisa lada - wuli ye. Awa an ka lada min ye aw kunnafoniko numan ye, k'aw kibaruyaw lase nogon ma, k'aw ka baara ketaw lasabatili n'u yiriwali walew kunnafoni lase nogon ma, ni Ala sonna, o lada te na wuli. O yere be sinsin ka taa a fe de. A ye batakiw ci an ma k'aw felaw fo an ye ; k'aw kunkankow fo, k'a' sigi dugukolow n'aw ka baarabolow kunkankow fo. N'o kera jekabaara be sankorcta barisa a te se ka ke dowerye n'aw m'a ke min ye. Aw de ta don. K'an ben boko 73n na n'o ye 1992 san kalo folo ta ye.

Tumani Yalam Sidibe

Kunnafo ni nafama ka se Ofisi kono-mogow ma

A nininen don an jenogon Jekabaara kalanbagaw fe, minnu be Ofisi mara kono, u k'u ka bakurunba sanni ro kuraya (ka damine 1992 kalo folo la) barisa u ye folo min ke o be kunce 1991 san in kalo 12 bokq la, (Boko min file nin ye). Fen min ye bakurunba sanni da (wari) ye o b'a cogo la, fen ma far'a kan.

Ala ka jenogonya sabati.

Mali kungo - kono - baarakelaw ka sigi - ka - foba

K'a ta 1991 san kalo 12 n tile 9 na f'a tile 13, sigi - ka - foba kera Bamako nogonyeyoroba la min togo dalen be ko silame - dönni - yiriwa - soba (silame dönni santiri). Nogonye in ker'a tuma na, aw'a kera nimisiwasakoba ye an ka jamana den bee bolo, k'a da nogonye intigiyamogowbeyorokan. Bee b'a don ko Malidenw ka 1991 san kalo 3 n tile 26 wuli-ka-jo ma bange Musa ka fanga jugu danma labinni döronna ma, nk'a kera sababu ye ka jamana kono geleya ladogonen yere-yerew fensekene kan. A kera sababu ye k'a don ko Musa-fanga waati kumabafo n'a ho-haho bee jukoro, ko fosi tun te sen kan a cogo yere la jamana kono baarabolo si kono. Julaw ko ke tun b'olu de kan ; kenyereye baaratigiw ko aw ma fosi fo ; forobabaara tigilamogow ko anw de tun ta tijennna ; kungo-kono-baarakelaw ko aw bee be tulon na anw nekoro. Nin fanbee-gelyea de nana ni nogonyebaw lasigili ye, fasodenw bee ka sigi-ka-foba kera minnu damine ye. Lakolidenw ta kera, a yera ko kise tun te jaiba la ; julaw ni nafolo layiriwa baarakela tow fana ta kera, o fana kerebete. Kungo-kono-baarakelaw fana ta kera k'a ta kalo 12n tile 9 f'a tile 13. O sen fe, Mali tonkun naani cikelaw n'a baganmaralaw an'a donsow n'a monnikelaw bee ka cidenw ye nogon soro Bamako yan walasa u yere ... kumata jamana kolatigebagaw nena u kunkankow kan.

Tile duuru kono kungo-kono-baarakelaw kumana haali. U ma nogotokene si kan. I n'a fo ciden do yere y'an jaabi cogo min : "u y'a bee fo k'a to to jamana neemaaw ta ye". O ye tijen ye. Mogob'i ka gelyea fo a furakebaga de ye. N'o dun ma fura soro a la dun ? AA, i ka gelyea foli be k'i bolo nimisako ye dere ! Sigi-ka-fo in na, jama tun tilannen be sere duuru ye, minnu tun ye : dugukolo nafafenw lasabatili nejini sere ; muso joyorjamana ka neetaa la, o nejenei sere ; sirabakow ni minenkow nejini sere ; soro ni sannifeerekow, nejenei sere. Nin sere kelen-kelen bee y'ujeniyorofin haali. Tile duuru sigi-ka-fo nana ni wale minnu lasabatili nininiye baara sere duuru bolo,

*Peresidan Amadu Tumani Ture tun be
Mali kungo-kono-baarakelaw ka sigi-ka-
foba kunceyoro la*

olu ro kumbabaw file ninnu ye :

- ka jekuluw sigi sen kan minnu ka baara bennen be kungo-kono-baarakelaw ce fitinew nejini n'u nejaboli ma
- ka yelema don kungobaara sariyaw la,
- k'a to muso ka se ka dugukolo soro k'a labaara i n'a fo ce
- ka kuran lase kubedaw ni kafow ani maraw galoduguw bee kono ;
- ka pariti-politiki koro (UDPM) togolayoro n'a togolafen tow bee latemen Mali senekelaw togolaso ma kubedaw ni kafow ani maraw kono
- ka sena nafafenw (nogow, furajiw, n'u nogonnaw) ani senekemasin sanda nogoya.

Fen min ye sumanw sandakow ye, a ninina cikelaw ka cidenw fe jatemine ka k'o la min b'a to cikela t'a ka suman feere julaw ma da su la gelyawaati la, ka laban k'o suman kelen san da gelen na waati were. Fen min ye kungo labaara sariyaw ye, u y'a nini k'olu rökuraya ani k'a wajibiya ji ni kungo baarakelaw fe u k'u ka baara ke ni ladiriya ye, binkanni ni sariya-jugu-tige ka bo a la.

Tijen yere la, kungo kono-baarakelaw y'u kunkakuma bee fo. Nka, i n'a fo a ciden do y'a kanu cogo min na : do kera kuma la sa, an ka kan ka waleyaliw de damine sa !

Tumani Yalam Sidibe.

MAKOCI nikooricikelawka je-ka-fo, Segu

*San 1991 kalo 9 n tile 24
fo a tile 27 Je-ka-fo*

Kabini cikesan 1974-1975, ni duguyiriwatón sigira sen kan, MAKOCI y'a ka baara bolo yelema, k'a nesin cikelaw kotigiali ma, u yere yiriwali sira kan. O kotigiali sinsinbere kera tón labénni ye cikédaw la. Duguwa laben, ka ke tón ye. Hakilina sorola MAKOCI jekulu ka koorisán gelyaw fe, n'o ye koorifile, peseli, ani juru sarali ye. Ola, dugu labénnénw fofola ka baara minnu ke, o kera koori san-nifeere, minen ninini n' utilali, ani jurukow nénaboli ye. O ko fe, baara wére donna u bolo n'olu ye jateminanw ani cike yiriwali kunnafoniw jensenni ye.

K'a ta cikesan 1974-1975 fo ka se 1990-91 ma, duguyiriwatón 1511 sigira sen kan an ka dugu kólosilen 4300 la. Duguwa ka labénni baju ye ben ye, nka an y'a kólosi ko ni labénni sinsibere ye faamuyali ye, faamuyali intaabolo ye balikukan ye. O de la, k'a damine cikesan 1979 na, MAKOCI ye balikulan ta, k'a ke a ka baarakéminen ye. A ye balikukan-sen teliman sigi sen kan, ni dòw ko a ma "Makoci ka balikukan cogoya". O be ke sababu ye ka kalanden jolen 10.000 soro dugu kalansow la san o san.

1982 san na, duguyiriwatón caya

n'u sabatili koson, soro ni laben sira-tige la, hakili kura sorola, k'olu fana kafo, n'o welela ko : kafoyiriwatón. Duguyiriwatón kelen mana laben cogo o cogo, baaraw be yen minnu fanga ka bon a ma ; olu be se ka nénabó kafoyiriwatón de fe. An be don min na i ko bi, kafoyiriwatón 80 de be Makoci maraw kono, ni duguyiriwatón 426 b'o la.

Wale dòw sigira sen kan kafoyiriwatón ninni fe : kafojiginew 30, kabamugu n'a nénaboyoro 7, dogotoroso 4, an ka dogotorobaw be minnu na. Yorocaman fana na, usera k'u ka sigida lakanani feere tige cikesan 1985-86 kono, a yera k'a fo ko

gelya be na soro duguyiriwatónw jensenni na, ni sinsinbeere wére ma soro la koori sene kó. Ola tón suguya wérew bangera i n'a fo :

- jurudontónw
- nesigi jiginew Tominan yorow la.

Yelema donna cikelaw labénni na cogo min, o yelema kelen donna dönniya forobayali cogow la : an bora jama bée foroba kalanni na, ka n'a ke cikeda segesegeli ye. O baara ye ladilikan ye ka nesin cikeda kelen-kelen ma. Owaati kelen na, cikébolow yelemana ka ke soro cayali kan tari la. Sisan, an ka cikeda 97.028 min be koori sene, dabafin, danni masin, samsi be 75% bolo. O temenen kó, mansinba be cikeda 142 bolo.

Cikesan 1990-91 ani 1974-75, yelema donna cikéfancamanna.

Baara kelenw	Cikesan 1990-91	Cikesan 1974-75
Koori dannen laburu kan	91%	58%
Koori dannen masin na	70%	0%
Tolinogo donna kene min na	41%	28%
Koori nogfin donna kene min na	96%	70%
Nogje donna kene min na	93%	13%
Kooriforo minnu ye furakeli ke 4 soro	95%	73%

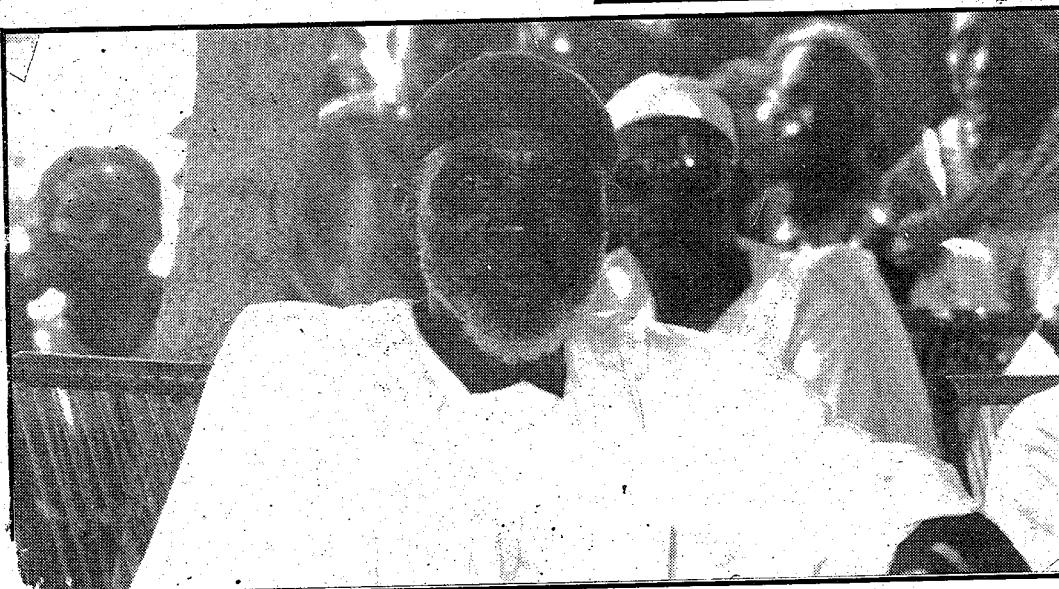
O waati kelen kono, kooriforo bora 68.059 na ka na tari 194.423 la. Tari kelen soro fana bora kilo 883 la, ka na kilo 1359 na.

Ni cesiri baaraw nana ni foro desse ye cikelaw bolo Kucala yorow la, Sikasso ani Fana yoro damadow.

Foro kelen sene kudayi o kera sababu ye ka dugukolo sawura tine.

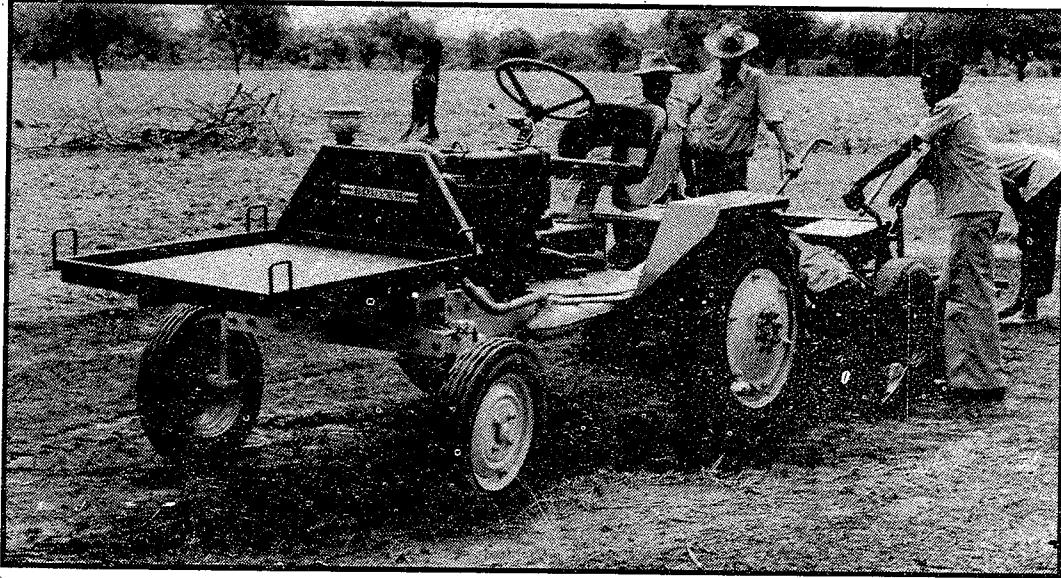
**Yelema minnudonna koori
baara taabolo la**

Kuma nebila
An be an fanga ni wari ani minenw

Cikelaw ni MAKOCI bolo be nogon bolo neteabaara siratege bee la

MAKOCI KUNNAFONI

Senekemasin labaaraali sabatilen don MAKOCI mara cikelaw fe

fara njogon kan walasa ka koori sene, k'a mugu feere. Olu de be wele bi ko koori baara taabolo. O waleya bee be ke sariya de kono min be MAKOCI n'a baarake jenjogon ce dantige. Olu ye jamana fangaso, cikelaw ani waribonw ye.

An ka kooribaara taabolo donnen be bi ni :

- Cikemara 5
- dabalida "Izini" 13, n'o 3 ye kura ye
- Mobilidilanyoro 3 ani koorita mobil 173
- Soro min be ke koori sene na o ye koori koloma toni 276.000 ye n'o be ben koori mugu toni 114.000 ma.

Nin waleya bee ye jesorok'o sababu ke yelema donnenw ye baaraké minenw ani baara jiidi sira kuraw tali keréñkerénneny la, yelema minnu donna MAKOCI ka baaraké cogo la.

O yelembolo kunbabaw file :

1° Laben ka jesin koori songo sigili ma

Foka n'a se san 1983/1994, jekulu sigira sen kan min ye MAKOCI n'a baaraké njogon bee joyoro dantige :

- Cikelaw jesinna koorisene ma
- SIKAYERI ta kera donfenw sanni ye
- MAKOCI y'i jo ni cikelaw kolosili, koori sanni feere ani koori wurusili ye.

SOMIYEKISI joyoro kera koori mugu donini n'a feereli ye jamana kókan

- Jamana fangaso ta kera songo jatemine n'a yamaruyali ye "OSRP" ka hukumu kono.

Koori songo sigi cogo kera nagili ye MAKOCI ma ale min ye koori mugu bóbaga lakika ye.

SOMIYEKISI min tun ye koori wari minebaga ye, ale tun be wari ta ka ke a ka jagokun ye.

Otéménen kó, koorisongosigi waati la, jatemine tun te ke MAKOCI ka musakaketaw la i n'a fo minen dów kurayali.

O waati kelen kono, kolosili kera k'a fo ko

- Koori sorota sigiyoromara 2 ye, a bora toni 61.181 la, san 1974-75, ka se toni 140.625 ma san 1983/84

- Koori mugu sorota fana sigiyoromara 2 ye, o bora toni 22.981 la ka se toni 54.242 ma.

2nan Laben ka jesin koori baara ke cogo ma

(k'a ta san 1983-84 la fo ka se san 1988/89 ma)

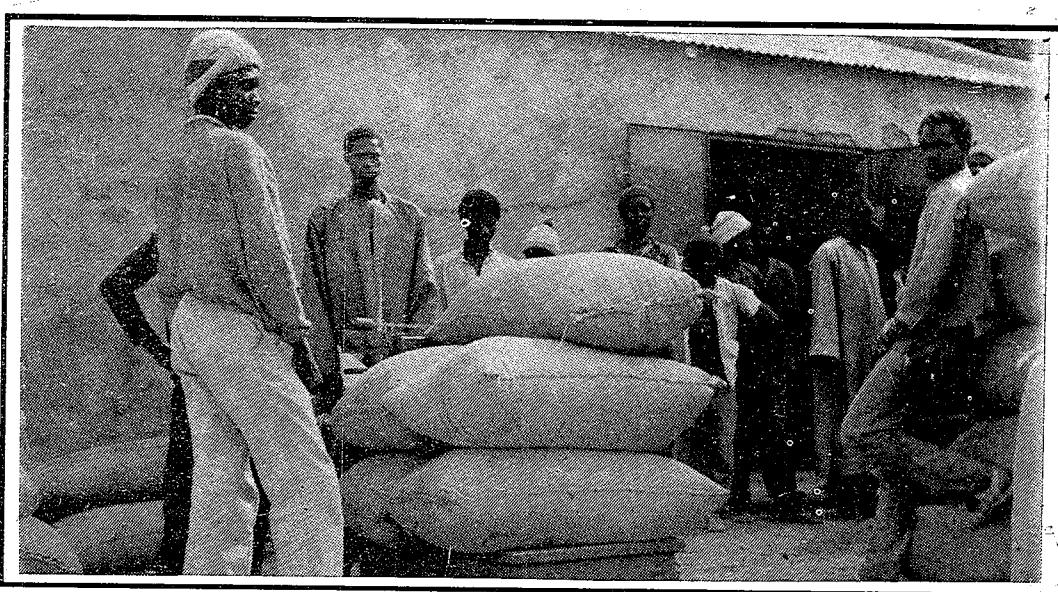
An demebagaw ka nafolo ko ta far fe, olu ye nin laben naniya walasa ka sariyaw sigi baaraké cogo in kan. O sariyawkerasében ye ni MAKOCI n'a baara njogonw bee benna n'olu labatoli ye.

Joyoro dantige cogo file nin o baaraké cogo la :

- Jamana fangaso ani "OSRP", olu tun be koori wari miné ka baaraké njogonw sara ka da olu ka baaraketá yamaruyalen kan, ani ka songo basagi.

- SOMIYEKISI ta kera koori mugu donini n'a feereli ye jamana kókan fo ka n'a se a datuguli ma san 1986/87 la.

- MAKOCI ta kera minen ni sene donfenw jinili ye k'u lase senekelaw ma, k'a janto koorisene n'a sannifeere la, ka koori wurusi, ka koori mugu doni ani k'a lase jamana kókan. O

Duguyiriwatónw fana labugunnen don kosebe

daminena 1986/87 san na.

Nin baaraké cogo kera bénkan ye koori baaralaw ni nogon ce, bénkan min ye bée ka sara cogo dantige. O sira kelen na, MAKOCI ni SOMIYEKISI tun be u ka baara ketaw musaka dantige n'olu tun be yamruya "ORSP" fe.

Furancenin tun be fara musakaw hake kan ka soro naniyalen temenni nesigi :

- Kémé o kémé la d.10 (10%) tun be se ka yélé ka desé MAKOCI ka baarakéta musakaw la.

- Ohukumu kongeléyaba ma soro koori baaraw la. Nka jamana fangaso dema se k'a joyorofa songobasigili la.

- Kofé, MAKOCI ni SOMIYEKISI tun be caman fara u ka baaraketaw musaka kan

- MAKOCI tun be sara ka d'a yélé kasorodananiyalenkanani ka döröme 5 fara o kan kémé o kémé la.

SOMIYEKISI ka koori mugu feereli musakaw tun be segin a ma ka tila ka d.5 di a ma kémé o kémé la, koori wari la.

1985-86 san koori feere geleyaw koson, MAKOCI ni SOMIYEKISI bée y'a nini ka do bo baara musakaw la. U tilara ka jekafé ke ni demenbagaw ye nafoloko taasira baara taabolo kan.

O de la MAKOCI jenna d...5 ko, min tun be di a ma kémé o kémé la.

Nin waati kelen kono fana, kolosili kera ko koori soro sigiyörömara 1,77 san 1983/84, a bora tóni 140.626 laka se tóni 249.056 ma san 1988/89 la. Koori mugu fana soro sigiyörömara 1,78 a bora tóni 542.242 la ka se tóni 970.027 ma. Nafolo mumé soro sigiyörömara 1,3.

- Asine foloye nin ye, cikélaw k'ayé ko do farali koori songo kan, o be bo baara ke cogo numan na.

- Jamana fangaso be se ka wusu-ru wére mine waati la, ka fara a ka mineta koro kan, ni koori sugu diyara kosebe.

"Bénkan" san fila folo kono, koori soro yéléenna döoni : san 1988/89 la a bora tóni 249.056 laka se 276.023 ma

san 1990/91, o furancé kelen na koori mugu bora tóni 97.027 la ka se 114.646 ma.

Koori baara taabolo waleyaw

K'ata san 1983/84 ka se san 1988/89 ma, katimu in be koori soro daw jira.

	San 1983/84	San 1984/85	San 1985/86	San 1986/87	San 1987/88	San 1988/89
Tóni 1 san songo cikélaw fe	14974,4	14961,8	16974,6	16951,8	16970,6	16940,4
Tóni 1 soro da a bota izini na	95050,4	11331,6	80896,4	75684,4	75174,6	72094,8

An k'a kolosi k'a fo "bénkan" folo laban tuma san 1988/89 komrimugu soro da kogojia la, o tun ka dogo ka teme koirimugu soro da kan a bota izini na. "Bénkan" damine tuma san 1983/84. O soro da dogoyali bora MAKOCI ka laben na ka san 1985 koorigo geleya kunben. O laben ye :

- ka baara nemogow lafaamuya baara ketaw kerénenkerénni na, walasa ka musakaw dogoya.

- ka feere sigi sen kan min b'a to nemogow bée b'u fanga fara nogon kan, k'an magone minen numanw nini songo duman na, ani k'u totoli dogoya u lasagon yorow la.

- ka baara kuntigw ka seriwi mobiliko dabilä.

- ka wele bila feerekela caman ma sanniw senfe songow ka nogoya.

3nan Laben ka nesin bénkan ma 89/90-94/95

O laben kun ye, ka koori tono wali-ma a bóna tila baaraké nogonw bée ce hali cikélaw.

N'i y'a ye cikélaw sen ma don jekafow la minnu bangera "bénkan" na, o koro te döwére ye ; MAKOCI tun b'a fe folo k'a ni Jamana fangaso ce siraw pereperelatige, o kofé, ka siraw nini cikélaw sen be se ka don koori baara taabolo la cogo min. O koson, nin jekafé in ye waleya ye ka cikélaw sendon koori baara taabolo la, n'o waleya ka kankasementiya san 1992

kono. N'a bora SOMIYEKISI ni baa-rake nogon tów bée b'u ka baara ke a ke cogo koro ia.

- Jamana fangaso ani "OSRP" olu senbora koori baara wari marali n'a baara ketaw yamaruyali la, nka u be songo basigili walew ke.

Nin siratige la, furancé te MAKOCI ni koori baara taabolo ce : ka fara a ka baara ketaw koro kan, MAKOCI de be koori wari mine kerénenkerénni la, MAKOCI be baaraké i n'a fo kénéreye izini n'a jagoketon.

- Nka sugu mana yéléma cogo o cogo, musaka min be don koori kilo kelen da fe fo ka taa a se kogojida la, o man kan ka teme döröme 80 kan waati folen in kono. O kofé, MAKOCI ka kan k'ijo ni baaraké law musaka ye fo ka se döröme 80 ma kémé o kémé la.

- Soro ke cogo hukumu kono, "bénkan" be waleyaw fana wajibya MAKOCI kan i n'a fo : do farali tari kelen soro kan, mobili maracogo numan, ani koirimugu balonw giriya dansigi.

- Ka sira surunw nini minnu be koori mugu feereli nogoya. Nin waleya, ka fara ben min be MAKOCI baaraké law ni nogon ce kan, kera sababu ye ka geleya kunben min be tali ke koori toni kelen wurusilen mugu hake dogoya kan. Bawanta ka dogoo la ni jamana caman ta ye i n'a fo Kodowari.

Bénkan walew sigilen sen kan, koori soro da jiginna ka taa a fe, fo ka se döröme 66.298,4 ma san 1989/90 kono. An k'a don fana ko san 1990/91 kono, bénkan in kera sababu ye ka döröme 1 ani tama 3 di cikélaw ma koori kilo kelen o kelen na. O nafolo

MAKOCI KUNNAFONI

mumé kasabi ye miliyari 2 ani miliyón 210 nögón ye. O waati kelen kono, MAKOCI ka san tönbenna miliyari 2 ani miliyón 19 ma.

Danfara te koori baara taabolo waleya numan minnu ni MAKOCI haminankow ce, olu be se ka ke sin-sinbere ye jamana fangaso bolo, senekelaw lafaamuyali n'u sen donni ye baaraw la, sinima-sinima.

O hakilinaw kera MAKOCI kunti-lenna ye tuma bee. O be se ka se ka sementiya wale do fe :

- a ye dönniya forobayali ni feere kalan waleya minnu ke fo ka na se bi ma.

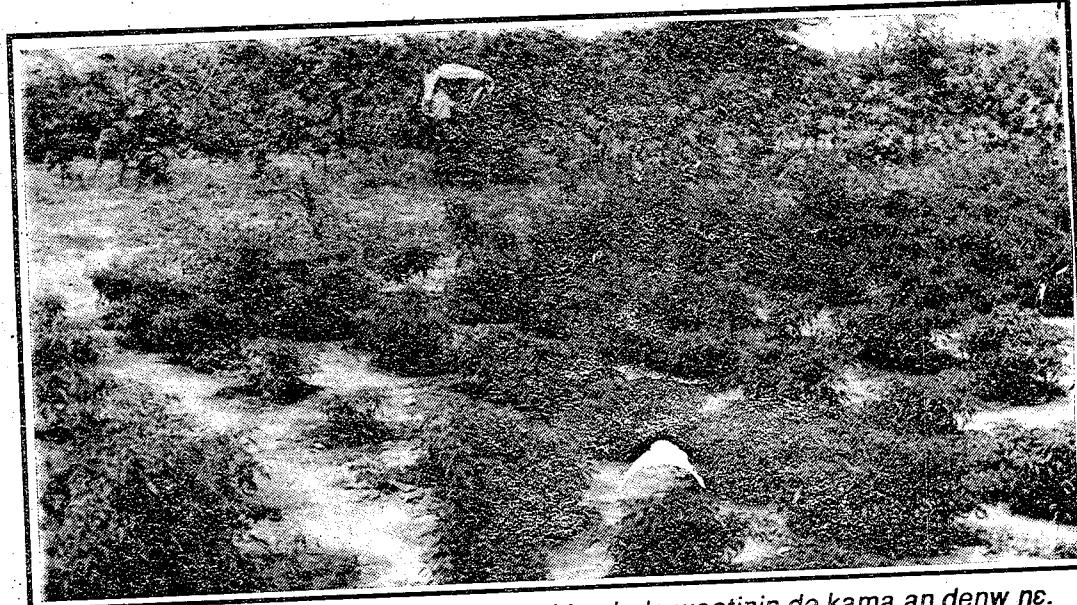
A to be na boko 73 n kono

MAKOCI ma dan sannifeere dörön donni ma a ni cikelaw ni nögón ce. A ye kalansenw sigi sen kan u ka here soro siraw sabatili kama

Ka bō San MAKOCI yorola

Nectaa kalan ka jesin dugukolonon ma.

*Dugukolo t'an bolo an faw kō, a b'an bolo waatinin de kama an denw ne.
O kama an ka kan k'a ladon*

Walasa ka dugukolonon faamuya kosebe ani k'a kunben, San MAKOCI baarada ye kalan keréñkerénné laben k'a jesí balikukalankaramogow, ni dugukolonon kumbenni lakolidenw ma.

kalan in kera Tibi, n'o ye San MAKOCI kalanyoro do ye. A jemogoya tun be Daniyeli Kulubali bolo, n'o ye dugukolonon kumbenni jemogó do ye Kucala MAKOCIIla. Ale yersetunye

karamogo ye.
mogó minnu nána kalanyoro in na o kera :

San cikekafo : balikukalan karamogo 4

Yangaso cikekafo : balikukalan karamogo 2 an'u ka dugukolonon kumbenni lakoliden.

Kinparana cikekafo : balikukalan karamogo 5

Tominjan cikekafo : balikukalan

karamogo 5 an'u ka dugukolonon kumbenni lakoliden.

Kalan kera tile naani kono, k'a ta kalo 10 n tile 17 la ka taa a bila a tile 20 na

Kalan kecogo file nin ye :

Tile folo : kalo tile 17

Seginkanni kera dugukolonon kalan köröw kan aji ka dönniyaw falen falen nögón na:

O kō fe, baara labencogo, an'a kecogo jemjirali kalanden do fe kalan kono.

O kō, kalandenw lafaamuyara dugukolonon baaraw kiimelicogo la dugu kono.

Tile filanan : kalo tile 18

Kalanden do sugandira, ka baara kecogo jemjirali kalansen folo kan min be tali ke lawale cogoya ni Sisan cogoyaw la, n'an b'o wele "sigiyoro cogoya". O temenen kō an ye hakili-jakabo ke kalansen in kecogo kan.

O don tile kuncéra ni jekulu fila sigili ye sen kan, ka baara ke kalansen folo ni kalansen filanan kan dugukolonon siratige la.

jekulu folo ka baara kera kalansen filanan kan n'o ye "ii ni dugukolo

cogoya" ye.

Jekulu filanan ka baara kera ka lansen folo kan n'o ye "sigiyorco cogoya" ye.

Tilesabanan : kalo tile 19

kalan min kera an kun, o be se ka waleya cogo min na, an taara o ke dugu fila la n'o ye Kera Maraka (Baramandugu) ani Kijeso (Temen), minnu ye dugukolonon baaraw damine. Kalandenw tilara kulu fila ye. Kulu folo taara Kera, filanan taara Kijeso. Min ye kijeso ta ye, o baara ma se ka ke. Jekulu min taara Kera maraka, mogokelen sugandira olu la k'o ke animateri ye

baara kera cogo min na o ye ka dugumogow laje, ce ni muso ani denmisen, ka masala ke n'u ye an ka sigiyorcow tun be cogo min na folo an'u be cogo min na bi. Yelema minnu donna dugukolo la, baganw ani jiriw la.

Baara kologirin tun ye nininkaliw de ye dugudenw la, jaabiw sorolen korelen kofe, jaw jirali kera, minnu be talike kalansen folo kan, n'an b'a wele ko "garapu".

garapu ye bolokorominen ye min b'a to dugumogow be sek'uka sigiyorco cogoyaw ye jaw kan, ja fololama an'u bilama, walasa u na se ka hakili sorc, ka laben ke ka jesin u sigiyor ma.

an be se k'a foko kalandenw ka boli in kuntun ye k'u lafaamuya "garapu" kecogo la dugu kono ani animateri be kiime cogo min na baara in sen fe.

tile naaninan : kalo tile 20

An ka karamoggo seginna "garapu" kan, k'a kalansen fila bee nefo kelen kelen, walasa kalandenw na faamuya kosobe.

O kofe baara minnu ka kan ka boloda, san kono balikukalan karamogow fe, o seben na.

Kalan in ye faamuyaliba lase balikukalan karamoggo ni dugukolonon lakoliden ma "garapu" siratige la. Kalan kuncera ni foliw ye karamogofe ani San MAKOCI kalan nemoggo filanan fe n'o ye Nanpi Sanogo ye.

Ankadugukolononkunben

Kabini lawale la, an somogow be dugukolo senek'ubalo nini. Ube jiriw tige forokura-bo-tumia fe. San saba walima san naani, o foro barika mana ddogoya, senekelaw b'o yorobila ka taa fan were fe. Foro bilalen tun be se ka san tan walima san mugan ke. O waati la, kene seneta tun man bon mogow ani baganw tun man ca, dugukolo tun ye laboli ke, jirifuraw ani binw tun be ke sababu ye ka dugukolo nogo segin a no na. An ka cike dugu kono sisani, foromanan ddogoyara, yorokura seneta te kungoda dow la belen, forokenew bonyena, tari kelen sorc ddogoyara k'o sababu ke dugukolo barika banni ye. Dugukoloko geleya koson dow be senefen suguya kelen senet san fila ka tugun noggonna yoro kelen na.

O geleya koson, MAKOCI bolofara do sigira sen kan dugukolonon keleli hukumu kono, walasa ka lafiya di cikelaw ma. Masigi cikekafo la, dugu caman ye hakili sorc cikeyorow tijeni na, dow yere ka miiri sera a ma ko «Cine foyi te senekela bolo ka bila a den ne duguko ko».

Walasa ka dugu nisondiya uka baara kelen na. Masigi cikekafo ya ka dugukolonon kunbeni baara noggondanba nena je ke Contala n'o ye Masigi cikelamini duguyiriaton do ye.

Kalo 10nan tile 14 don, 1991san, Masigi cikekafo noggondan kera Contala, dugu duuru ni noggon ce n'olu ye : Contala, Biba, Wamakoro, Benbugu ani Tukoro.

Jaabi min sorola noggondan na o file :

Duguw	Kabakurunsira metere hake	Baganisira metere hake	Nsirasun hake	Kala mumé	Joyor
Biba	705	15764	708	494,71	1
Benbugu	1126	8849	166	374,07	2
Contala	488	14105	179	315,68	3
Tukoro	198	10325	322	193,76	4
Wamakoro	275	3777	583	161,10	5

An balimaw, n'an ye an ka dugukolo laje kunun ka n'a bila bi la, an ka kan k'an cesiri ka dugukolonon kunben.

usuman Jalo
balikukalan karamoggo Masigi cike kafo

MAKO CI KUNNAFONI

Nin ye kibaruya ye ka bɔ NToroso Sokurani min, bɛ Jeli kafo kɔnɔ, San marala

An bɛ bataki in ci kibaru ma arajoso la,

walasa k'an k'a dugu kunnafoni fo.

An ka dugu kera jurulakanatɔndugu ye san MAKOCI mara LA jinan.

An b'an ka juru don k'a kanni, k'an ka forow suman. Nka an ma ke duguyiriwaton ye fɔlo. O naniya b'an kɔnɔ. Balikukan be sɛbe la an ka dugu kɔnɔ.

Kalankaramogɔ ye mɔgɔ fila ye, kalanden ye mɔgɔ 25 ye.

kalankaramogɔ tɔgo ye Sibiri Denbele ani Abudulayi kulibali.

mɔgɔsugandilen don minnu be kalan koñew ñenabɔ ani k'a kɔlosi. Olu tɔgo ye : daramani kulubali ani Amadu Kulubali. Cike siratige la, an y'an ka danni sanji sɔrɔ kalo 6n tila tile 12 la.

Samiye cogo ka ni kosebe jinan an fe.

Sanji na cogo kera nin ye :

Kalo 6 n nako 2

Kalo 7 nnako 5

Kalo 8 n nako 8

Kalo 9 n nako 6

Kalo 10 n nako 3

Batagi in be ci waati min na sanji tun ma jo fɔlo.

An b'a nini MAKOCI fe a k'a hakili to anw na sanga ni waati bɛe. An be ñetaa fe tuma bɛe bawo mɔgɔ be baara o baara la, a ka kan i k'a tɔgo duman sɔrɔ.

Min ye sogomada baronin ye, an b'o lamɛn kosebe. O la a b'a jinin mori

sumano fe a ka angilekan dooni f'an ye.

an ka foli juman be taa MAKOCI mɔgɔw yɔrɔ minnu cɛsirilen be an ka ñetaa la. Ka foli lase Arajomali mɔgɔw ma minnu be kibaruyaw jɛnsen an ka cikeyɔrɔw la, ka hakili juman don senekelaw kɔrɔ u ka ñetaa la, ani ka faso bo nɔgɔ la.

An k'a foli kerenkerennen fana be taa an ka balikukanlankuntigi yɔrɔ, n'o ye Yakuba Jakite ye.

Batagi nin sɛbɛnna NToroso sokurani balikukan karamogɔgɔw fe n'olu ye Sibiri danbele ani Abudulayi ye. k'an b'en tuma wɛre

NToroso sokurani, kalo 10 n tile 12 1991 san.

Don bɛe n'a duguje kan don

Sankelen jate bɛ b'en tile 365 de ma ; don o dontile bɛ bɔ, don bɛe n'a kibaruya. Nin waleya kera Kɔnɔbugu min be Baraweli mara fe, a sigilen be Bamako ni Segu ce sirabada la. Dɔgɔduguba don.

A dɔgɔ be jo kari. Jamana dugu mɔgɔcaman bɛ ñɔgɔn sɔrɔ yen : Bamako, Bagineda, Mar-ka-kungo, Fana, Joyila, Masigi, Beleko, Sanando, Baraweli, Tamani, Segu, ani dugu misen caman wɛrew.

A dɔgɔfiye kene gunnen don siraba la, mɔbili ni wotorow yɔrɔ dilalen bɛ dɔgɔfiye kene ni kɔrɔn ce. Dɔgɔdonya fe, mɔbili ni mɔgɔw bɛ ñagami ñɔgɔn na hali aamayɔrɔ te sɔrɔ. Siraba be fa, hali mɔbili wɛrew te temen yɔrɔ

sɔrɔ. Mɔgɔwkumana mɔbilitigw fe ka dese o waleya in kan, fama ni fantan bɛe y'i ta fo.

Ala y'a ke kalo 10nan tile 6, 1991 san, lasaratile waatiyan-fan fe, mɔbiliba fato dɔ bɔra Bamako ka don dɔgɔfiye kɔnɔ. Mankan bɔra, dɔgɔ girinna, bɛe y'i taayɔrɔ jini. Mɔgɔw seginna k'i ñesin mankan bɔyɔrɔla. Uy'a sɔrɔ mɔbiliba ye mɔgɔw ni mɔbili misenw forogi k'u don ñɔgɔn na. Kulekan bɔra jama girinna kura ye ; jatige kologirinyara ; su cayara ni kɔrɔlenye. Jama hakili nana sigi, u gɛrela mɔbiliw la ka su dɔw bɔ u jukɔrɔ. Waleya in kene na ni kene ya sabatili setigi ani Segu marakuntigi nali ye. Utun bɔtɔ don Segu ka taa Bamako.

Fana mara kɔɔricike baarada ka demen kera sababu ye ni su tow sera ka bɔ mɔbiliw jukɔrɔ. Kɔnɔbugu numuw y'u seko damajira ke waleya in sen fe. Baara in kuntaala sera waati 8 ma.

N balimaw saya suguya bɛe yera kene in kan. Mɔgɔtan ni filasu de bɔra mɔbiliw jukɔrɔ. Mɔgɔ joginnen taara Segu ni Baraweli dɔgɔtɔrɔsow la.

Baara bannen Kɔnɔbugu ñemogɔw ye foli lase jama bɛe lajelen ma. Ala k'an kisi a ñɔgɔn wɛre ma.

Mɔbilitig, mɔbiliboliba, fama nifantan, ne b'a wjinink bolifɛn ka don o don mɔgɔfaa sababu la. Aw ye dabali jumen tige k'a ñesin waleya in ma ? Wari be jini nka mɔgɔfaa ma fo de.

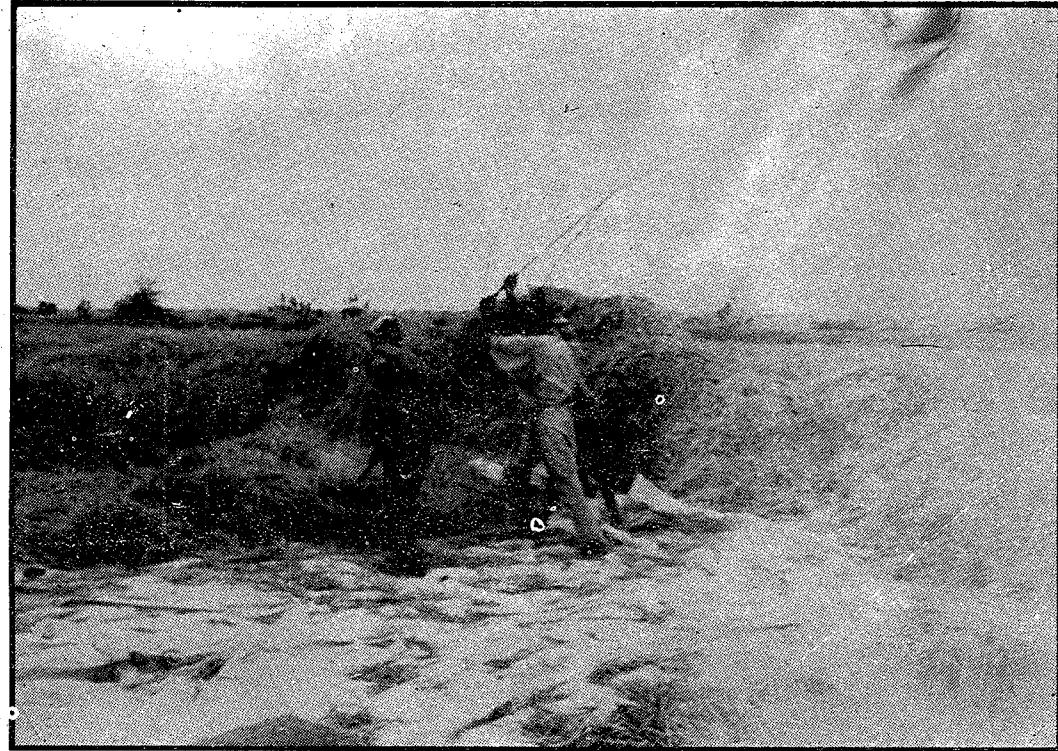
Bili Tarawele, Kɔnɔbugu

Ofisi kono Maloturu

A be mögo caman hakili la ko maloturu ye baara kura ye Ofisi kono. Maloturu daminena Ofisi la kabini tubabuw be Ogisi mara. Nka baara in (Maloturu) fanba tun be ke masinwde fe. Ka damine cike la fo ka taa se turuli ma. O be tun ye masinw ka baara ye. O temennen ko baara in donna Ofisi kono ni diyagoya ani fanga ye ; ka soro mögo hakili m'a mine. O wajibiyali kera sababu ye ka maloturu pewu.

San 1983, Ofisi nemogow ye tilemafemalo seneni yamaruya. Ode sen fe, maloturu y'a kunbo Ofisi kono tugun. O de kera sababu ye ka maloturu nafa caman da kene kan ani ka maloturu ke bawu ye Ofisi kono.

Maloturu baara be teme labenw caman fe : A laben folo ye pepinéri dilali ye, Pepinéri de ye yoro ye, n'i be malo seri yen folo, k'a si kolo, k'a don yani ka taa a seturu ye. Pepinéri hake jate be mine foro yere turuta fe. Jateminew y'a jira ko n'i be foro hake min turu ; i b'o tila 20 ye. O tila kelen de be ben pepinéri ma. O de sababu ye tari kelen pepinéri hake ke 500m² ye. An b'a don ko tari kelen ye 10.000 m² ye. N'i y'o tila 20 ye o be ben 500 m² ma. N'i ye pepinéri hake soro, i b'o labure k'a heresi, ka malosi ani angere finman doonin seria la. I be segin k'a heresi janko malo be datugu kosebe. Jateminew y'a jira fana ko tari kelen turusi (malosi) be ben kg 40 ma. Ni malosi falenna pepinéri kono ni ka bulu fila walima bulu saba soro, i be ji donni welewel a koro. O de kanma a nininendon ka pepinéri laben ji masurunna la. Jidon kanali keref. Otemennen ko i be angere jeman don pepinéri la. Kg 5 tari la. Ni ji donna pepinéri koro o ji te bo bilen fo ka taa malo se turu ye. Maloturu baara filan ye foro turuta laben ye. Yennino, laburu fila wajibiyalen don. I be soro

K'a heresi ani k'a daknej kosebe fo ka tintinw ni jigijigiw kundamaw keje. Maloturu baara gelan do fana ye malosijne boli ye pepinéri kono : i be malosijne mine fo a jukun ma ni k'a soro k'a saman. I be soro ka diliw senenko ji la. Ni dili minw ka jan i be doonin tige o la ; malosijne buluw fana b'o cogoya la. An k'a don fana ko malosijne man kan ka men pepinéri kono ka damateme. A mennenba ka kan ka ke kalo kelen ye.

Ni pepinéri ye tile 21 soro i be se ka turuli damine. O y'a soro i ye angere finman ke bogø la. O hake jate be mine maloturuta suguya de fe, barisa malo suguya bee n'a ka angere hake don (B.G. be se angere min koro, BH2 ani GBK te se o koro). Maloturu baara be kunce ni turuli ye. I be malosijne mine bogø la den filafila fo ka taa se naani ma. Furance min be don maloturulenw ni nogonc o fana jate be mine malo suguya de fe. Malo dow ka jan ; dow ka surun. N'i ka malo ye kundama surun ye i b'a furancew surunya ; i b'a ke sibiri

je kelen nogon (20cm) ye. Ni malo kundama jan don, malo be turu k'a mabo nogon na doonin (25-30 cm).

Ni malo turulen diliw ye dugukolo mine i be soro ka angere jeman don a koro (a koro waati ; a konota tuma).

Min ye maloturu nafaw ye, o te se ka fokaban : cikelawte malosi caman taa bilen. A be ke sababu ye ka cikelaw kisi binw boli ma. Otemennen ko a nafa belebeleba ye cikelaw ka soro cayali ye siye fila walima siye saba ka teme jankaseri waati ta kan.

Maioturu kera sababu ye ka tile kura manamana Ofisi kono. Cikelaw ka soro yiriwara ; o kera sababu ye ka baarakeminan kuraw don Ofisi kono : cikemasinw, maloworomasinw cayara. Dunkafa sabatira ; lafiya nana ; here fiye cira.

**Mamadu Tarawele
Cikelakoliden, Kerewané**

SEKONIDONKOKENE

Wote ani titati !

Musafanga binne, alhamduli-lahi föra, bawo diyagoyafanga banna. Maakelenfanga nögön fanga jugu te. Fanga ma ni bulonda kelen na. Wa kuma man di da kelen na. Bëe ka kan k'i hakilinata jira, bawo, maa kono dayelémuru y'i da ye. Jamana dilanni feere ka ca. A te maa kelen kono. Politigiton fen o fen sigira, a bëe n'a konoferre donjamana dilanni na. Jemufanga te se ka ke abada politigitonw ko. Jama jenna ni fanga min ye, o de ye jemufanga ye. Politigitonw ka kan k'a dòn ko fanga tali dòron t'a ye. U ka kan ka fanga jini Malidenw ka heere sabatili de koson. An ka peresidan, n'o ye Amadu Tumani Ture ye, o ko "Murulakele banna pewu Mali la, hakililaw ka kélé de be yen". M balimaw hakili be dan nk'a koro te sen. Maa n'iéri te ke politigiton kelen na i n'i balima yere te ke politigiton kelen na, nka a b'a ka maaya ke ! Fadenya gelén mankanka ye politigitonw ni nögön ce abada. O be se ka ke sababu ye ka koléw fara, ka kabilaw jensem. N'o kera o ye Musa Tarawele sago

sorolen ye.

Politigiton te baasi ye. Bawo politigitonw caya be konoferre caya de jira. Politigiton 47 de bangera Mali kono kalo 3 nan ni bi ce. A caya te baasi ye, bawo a be feere caya de jira. Dungoton kono gan be maa caman na bi. Bamananw ko : ni fugulabilentigi ye maa min faa faga, n'o ye misibilen na to ye, a be siran. UDPM ye min siri maaw ye, an ma jine o ko. Wale damado be ke o te ban sariya la fiyew. Dòw b'u ka karitiw nin fuu, dòw ko n'olu ye fanga ta, lènpo te sara tun. Dòw yere y'a wajibiya ko gofereneman ka jo n'olu ka wote musakaw ye. Senekelaw ni baganmaralaw de y'a jira Konferansi nasionali sen fe k'o te se ka ke. Baw o warie te dòwre ye duguw ka lèpo saralen ko.

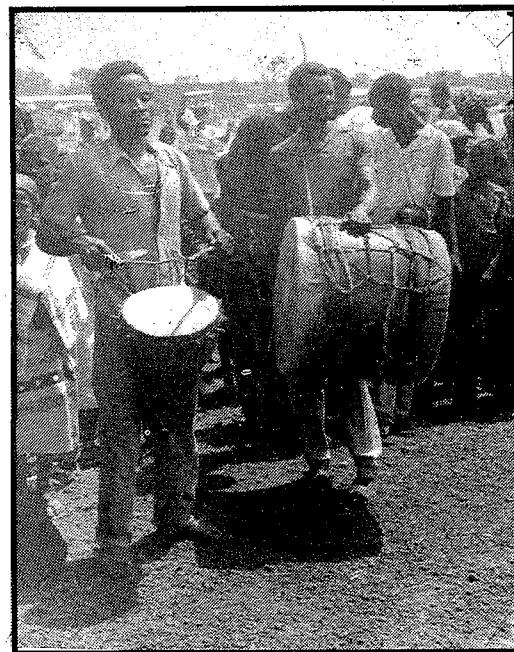
N'balimaw, n'a ma ne wote ko, a ye wote politigiton ye min ne maaw ye ladiriw ye. A te ben tun, abada maa damado ka balo senekelaw wosi la.

Mamadu Bakari Kulibali
Jamana Sorofe, Bamako

Poyi, ca

Deli de be jakuma fiye wulu la.
Deliko bila man di don kelen ye.
Ce wulila a ka fen fe o de ka fisa
Ce ka fen wulila a fe ye.
Wa senekelaw deliko te bila mögo ye.
Ca, ca, dije ca, jamana ca, faso baara
Ca min tun be kofo nin yere de don
Ca, ca
Bogo baarakelaw wulila bogo cake la
ko
Sanni ka ca wuli, foro kala célaw, wa
Nögöw donni na ka ke forow kono ko
sanni
Ka ca wuli

Ca, ca
Dugu ca, dije ca, jamana ca a sidon
man di,
Danniji binna, ntugunkuruciw kéra, ca
ma wuli nin si ye
Danni kéra, körösijeniy kéra, judonniw
kéra sanni ka ca wuli,
Ce, ca te wuli bëe jena, bawo a ka
gelén,
I ka jugu, fugari te jo k'i kono
Janko denkolon.

Kuyi, kuyi, kuyi
Ca wulila sa, koori jera, kaba jara,
No sera, so jara, tiga sera, ca wulila.
Jumen be laben ka jumen to.
An bëe kan sen kuru, sennayaala
tuma ma se doonin.

Mamadu Kamara
Balikukaramogo, Baraweli

Badenya bë sisi n k'a te mené

Ninkéra donsoké döye, an'a köröké kéléla ka juguya ; hali u te kuma njogon fe. Ni dögönin ye sogo min faga, a te fosidi a köröké ma. A betaan ni sogo ye a terike sëbe dö fe u b'a tilan ka bës son, fo donsoké köröké kelen.

Don dö la, donsoké in y'i sigi, a ko : aa ! ne bëenna duniya köröbo.

Ne ni n köröké bakelen, fakelen, an te kuma njogon fe a bë sanduuru bo. A taara koda la fitirida fe, a yé sogo do ye jimin na, a ye mugu ci o la, k'a bin koda la. A taara a terike ka so. A y'i kanto a terike ma ko ce, ko dö ye ne soro bi o juguyara dë. Ne taara kungo labi, nyefendofiman ye koda la, ny'a jigi sogo don. Ne ye mugu ci ala. N gerelen a la, ny'a soro mögo don. An b'o ke di ? A terike ko : aa ! fo n'i taara köröké no fe de, n'o te ne te o nedondë. Donsoké ko : ne dun te kuma o fe. A terike ko : n'i köröké te mögo wëre te se ka ke maafagala sere ye koyi. Ataara, a terike döwëre fe, o fana seginna folo ka kuma kan.

Donsoké in soro la ka taa a köröké ka so. A ko : n körö, ko döde ye ne soro bi. N ko n bë na a ne fo i ye. Ne tagara kungo kono n yaala-yaalato, n ye fen

finman dö ye kodalà ; ne ye mugu ci o la. N selenna a kérëfe, n y'a soro mögo don. O de bë ka ne kónagan bi dë.

A köröké ko : he ! kóni i m'a fo mögo wëre ye ? A ko ayi ; i m'a fo i teriw n'i musow si ye ? A ko ayi.

A ko su yëre bë min ? Dögönin ko a bë koda la yen.

O tumaná falò ni piki ta, an kaa ta su in don kungo kono, i kan'a fo mögo si ye bilen. U selen koda la, u ye sogo dalen soro a no na yen.

Donsoké ko, n körö i bë yafa ne ma, n ye sogo de faga yan, n y'a fo n teriw

bës ye ko mögo don. U bës y'a fo n ye k'olu te se ka ke ne sere ye ; ko n ka taa n köröké no fe.

O de y'a to n bë sogo in di i ma, i ka yafa ne ma.

Köröké ko ne te se i ka sogo ma, n fana tun'ta dòn, n'o te n te tugu i koka na yan.

Donsoké soro la ka taa mögojuman caman jini, u kana a köröké deli a ka yafa a mja. Kéle ka soro ka ban sabu badenya bë sisi n ka a te mënë abada.

**Malaminin Sénpara
Zayeri Kuntigi ka bo
Banfula, Joyila sekiteri**

Ma ana

Nin kéra donsoké do ye. A taara kungoyala la dondo la. A ye sine do faa, ka sine ta. A taato taara bo wara kan. Jirikuruntun y'a nesén sogo fo'ka funu. Wara denbatigilama tun don. A denw ye tile saba ke, u te dumuni ke. Wara kumana donsoké fe. A ko donsoké i te sine di n ma, n ka taa a di n denw ma u k'a dun. Donsoké ye sine di wara ma. O duguséje donsoké nana wara soro o yoro kelen na, a y'a soro sine duuru fagalen don k'a bila donsoké je. Donsoké : kelen ta nin sine duuru la. Wara nan'i kanto donsoké ma ko : n bë kangari d'i ye, kana a fo' maa ye ko ne bë sogo faa i ye. N'i y'a fo n'i nana kungo kono n b'i dun. Donsotunlo bë dongsow fe. U ye di kolen laben, donso tulon dabolen, dosogonifolaw ye donsoké mabalema. Okelen donsoké ye i mindi kolen na fo' k'a damatème. Donsoké falen di la, a bora kéné na. A ko jama a ye haketo, ne ye n ka sogo faa sababu soro wara bolo. Wara y'ito kungo kono ka kuma n fe. Dondola donsoké taara kungo kono. A taara wara yoro la, a ye wara fo k'a fo, wara ma kuma a fe. Wara nana i kunkolo körötä ka donsoké laje. A nana i kanto donsoké ma ko : ne m'a fo i kan'a fo. Donsoké y'a jaabi ko : n b'a fo waati min o y'a soro

ne bë ka fe dö min. U b'a wele ko di. U bë fen dö dilan anw fe u ba wele ko di. N'i y'a min a b'i bo i sawura la. Donsoké y'a fo wara ye, u bë ka donsotulonkëba dö yëre dögo da. O don n bë na. Ni n bë na, n b'i kunben dugu kofe. Nenajé selen, donsoké y'a ka du kogo tige k'a bila a ka du kono. Donsoké ye dibara saba ta k'a bila a ka cëso kono. A don selen, donsoké taara wara kunben ka na don a ka cëso kono. A ko wara i bisimila. A ye baara saba jira wara la. Ninnu y'i ka minji ye. Wara gërela bara kelen na k'a min, fo k'a fa. Donsotunlo bolen, donsoké nana wara laje, so kono. Wara y'i kanto donsoké ma ko : n bë na kule. Donsoké ko a ma : kana kule. N'i kule la jama bë girin. O y'a soro di ye wara mine. Donsoké bora ka taa nenajé koro. Wara nana kule so kono. A girinna ka bo, ka taa kéné na. Jama girinna, wara taara fo kungo kono. Dondola donsoké taara kungo yaala. A ye wara ye. A ye wara jininka, a kéra di ? Wara nan'i kanto a ka fen kafiri de sera n kunkolo kono. Wara nan'i k'antö donsoké ma ko : nin kana an ka ko cën, a ko temena.

Umaru Kone, Némina